

1. Programos pavadinimas, lygis:

Patriotizmo ir pilietiškumo ugdymas remiantis lituanistinio švietimo tremtyje ir išeivijoje patirtimi
Institucinio lygio

2. Programos rengėjas(-ai):

Irina Mickutė, Vilniaus lietuvių namų Užsienio lietuvių švietimo skyriaus vyresnioji metodininkė

3. Programos anotacija (aktualumas, reikalingumas):

Lituanistinės mokyklos savo veiklą skaičiuoja nuo XIX a. pabaigos, kai lietuvaiciai, įvairių priežasčių vejami, paliko Tėvynę. Tų laikų tremtis ir emigracija palietė kiekvieną šeimą. Gyvendami sunkiomis gyvenimo ir buitės sąlygomis mūsų krašto išeiviai nuolat skatino savo vaikus mokytis gimtosios kalbos ir rašto, išlaikyti lietuviškus papročius ir tradicijas. Todėl lietuviai didžiausiose išeivių ir tremtinių susitelkimo vietose įkurdavo lituanistines mokyklas, kuriose dirbo mokytojai entuziastai, mokę vaikus kalbėti, rašyti ir skaityti gimtąją kalbą.

Šiandien „lituanistinės mokyklos“ sąvoka apibrėžta dokumentuose: Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme (Žin., 1991, Nr. 23-593; 2011, Nr. 38-1804) bei Globalios Lietuvos programoje (2011 m. kovo 30 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas Nr. 389 „Dėl „globalios Lietuvos“ – užsienio lietuvių įsitraukimo į valstybės gyvenimą – kūrimo 2011–2019 metų programos patvirtinimo“). **Lituanistinė mokykla** – švietimo įstaiga užsienyje, kurioje supažindinama su Lietuva, sudaromos sąlygos saviraiškai lietuvių kalba ir per kurią palaikoma ir skleidžiama lietuvių kalba.

Lietuvos mokyklose pedagogai susiduria su tautinės kultūros, istorijos ir net kalbos nuvertėjimu jaunimo tarpe. Todėl lietuvių kalbos, tradicijų išlaikymo patirtis užsienio lituanistinėse mokyklose yra svarbi siekiant ugdyti jaunimo patriotizmą bei pilietiškumą Lietuvoje. Informacijos apie šių mokyklų veiklą anksčiau ir dabar Lietuvoje nėra daug, todėl Vilniaus lietuvių namų muziejaus „Lituanistinis švietimas tremtyje ir išeivijoje“ ekspozicija yra reikšminga ne tik Lietuvos švietimo raidos aspektu, bet ir analizuojant tautinio identiteto klausimus, ugdant patriotizmą bei pilietiškumą.

4. Programos tikslas:

Ugdyti patriotines, pilietines kompetencijas remiantis užsienio lituanistinių mokyklų patirtimi.

5. Programos uždaviniai:

1. Suteikti muziejaus lankytojams žinių apie lituanistinio švietimo tremtyje ir išeivijoje įstaigas jų veiklą, tikslus.
2. Analizuoti tremtinių, išeivių siekį išlaikyti tautines tradicijas, kalbą bei įgyti išsilavinimą.
3. Aptarti lituanistinio švietimo tremtyje ir išeivijoje įstaigų bei lituanistiniam švietimui nusipelnusių asmenų patirties taikymo galimybes šiandienos mokykloje, asmeniškai kiekvienam sau.
4. Ugdyti bendrąsias (asmenines, pilietines) kompetencijas remiantis išeivių, tremtinių patirtimi.

6. Programos turinys (įgyvendinimo nuoseklumas: temos, užsiėmimų pobūdis (teorija/praktika/savarankiškas darbas) ir trukmė)

Eil.nr.	Temos pavadinimas	Auditorinių val. skaičius		Savarankiško darbo val. skaičius	Iš viso
		Teorija	Praktika		

1.	Lituanistinių mokyklų veikla visame pasaulyje.	10 min.		-	10 min.
2.	Tremtinių/išeivių vaikų siekis išlaikyti tautines tradicijas, kalbą bei įgyti išsilavinimą. mokytis.	10 min.		-	10 min.
3.	Tautinių tradicijų, kultūros, kalbos svarba Lietuvoje ir išvykus iš Lietuvos.		15 min.	-	10 min.
4.	Refleksija „Aš Lietuvos pilietis, bet ar patriotas?“		10 min.	-	10 min.
Iš viso:		20 min.	25 min.		45 min.

7. Tikėtina(-os) kompetencija(-os), kurią(-ias) įgis Programą baigęs asmuo:

Dalyviai patobulins bendrąsias (asmeninę, pilietinę) kompetencijas.

Mokymo(-si) metodai, įgytos (-ų) kompetencijos (-ų) įvertinimo būdai:

Programoje numatoma suteikti žinių ir supratimo, gebėjimų bei suformuoti nuostatas. (Programoje numatoma suteikti žinių ir supratimo, gebėjimų bei formuoti nuostatas)	Kompetencija (-os)	Mokymo modelis (mokymo(-osi) metodai ir būdai)	Įgytos (-ų) kompetencijos (-ų) įvertinimo būdai
Žinių ir supratimo įgijimas (teorinė dalis)	Bendroji (asmeninė, pilietinė) kompetencija. Įgis žinių apie lituanistinių mokyklų veiklą, jų paskirtį, tikslus.	Dėstymas.	Susipažinimas su muziejaus eksponatais, knygomis, nuotraukomis. Atsakymai į klausimus.
	Bendroji (asmeninė, pilietinė) kompetencija. Suvoks tautinių tradicijų, kalbos, kultūros išlikimo svarbą užsienyje ir Lietuvoje, tuomet ir šiandien	Dėstymas, situacijų analizė paremta rašytiniais atminimais.	Dalyvavimas diskusijoje, atsakymai į klausimus, asmeninė nuomonė.
Gebėjimų įgijimas (praktinė dalis)	Bendroji (asmeninė, pilietinė) kompetencija. Gebės išėivių/tremtinių tautiškumo puoselėjimo patirtį integruoti į šiandienos gyvenimą	Aiškinimas, diskusija, praktinė užduotis grupėse, aptarimas	Dalyvavimas diskusijoje, praktinės užduoties pristatymas, įvertinimas.

Nuostatų įgijimas (vertybinių, etinių-profesinių nuostatų teikimas ir įgijimas)	Ugdysis vertybines, etines, patriotines, pilietines nuostatas.	Refleksija. Diskusija. Savo nuostatų pristatymas, analizė, kaita.	Viešas savo nuomonės pristatymas, gynimas.
---	--	---	--

8. Programai vykdyti naudojama mokomoji medžiaga ir techninės priemonės:

8.1. Mokomoji medžiaga:

Eil. Nr.	Temos	Mokomosios medžiagos pavadinimas	Mokomosios medžiagos apimtis
1.	Lituanistinių mokyklų veikla visame pasaulyje.	<p>Lietuvių vaikų laikraštis „Saulutė“. Detmold, 1946 m.</p> <p>Eichteto (Vokietija, persikėlėlių stovykla) lietuvių gimnazijos II laidos mokinių vinjetė</p> <p>„Eichteto lietuvių gimnazijos abiturientų leidinys „Ūkanos“ sudarytas iš Vokietijoje persikėlėlių stovykloje veikusios lietuvių gimnazijos mokinių kūrybos</p> <p>Šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos 2011-2012 (JAV, Los Angeles) Metraštis</p> <p>„Tiltas“. Krymo respublikinės M.K.Čiurlionio lietuvių kultūros draugijos laikraštis, 2004 m.</p> <p>Punsko Kovo 11-osios licėjui 50. Punsko „Aušros“ leidykla, 2006</p> <p>Vasario 16-osios gimnazijos metraščiai</p> <p>Rygos lietuvių vidurinė mokykla, 2001 m.</p> <p>Sibiro Alma Mater. Šiauliai, 2005 m.</p>	<p>Laikraštukas, 10 psl.</p> <p>1 nuotrauka</p> <p>Leidinys, 95 psl.</p> <p>Leidinys, 52 psl.</p> <p>6 leidiniai</p> <p>Knyga, 276 psl.</p> <p>6 leidinukai</p> <p>Leidinys 52 psl.</p> <p>Knyga, 315 psl.</p>
2.	Tremtinių/išeivių vaikų siekis išlaikyti tautines tradicijas, kalbą bei įgyti išsilavinimą. mokyti.	<p>Saulius Sidaras „Vis tolstantys horizontai“ (rusų kalba)</p> <p>Sibiro Alma Mater. Šiauliai, 2005 m.</p>	<p>Prisiminimų rinkinys 241 psl.</p> <p>Knyga, 315 psl.</p>
3.	Tautinių tradicijų, kultūros, kalbos svarba Lietuvoje ir išvykus iš Lietuvos	<p>http://www.valstietis.lt/Pradzia/Naujienos/Lietuvoje/Sirdis-plakanti-Lietuvai</p> <p>http://www.sac.smm.lt/images/file/e_biblioteka/Ugdymo%20Lietuvai%20svarba.pdf</p>	<p>Straipsnis</p> <p>Švietimo problemų analizė</p>

4.	Refleksija „Aš Lietuvos pilietis, bet ar patriotas?“	„Ar aš Lietuvos pilietis?“ „Ar aš esu patriotas?“	Skaidrės 2 vnt.
----	--	--	-----------------

8.2. Techninės priemonės

Konferenciniai popieriaus aplankai, rašikliai

9. Programai rengti naudotos literatūros ir kitų informacinių šaltinių sąrašas

Eil. nr.	Naudotos literatūros ir kitų šaltinių pavadinimas
1.	http://www.valstietis.lt/Pradzia/Naujienos/Lietuvoje/Sirdis-plakanti-Lietuvai
2.	http://www.lrv.lt/bylos/veikla/komisijos/lituanistikos-pletros/Lietuviu%20kalbos%20ugdymo%20strategijos%20pristatymas.pdf
3.	http://www.muziejai.lt/Kaunas/Lietuvos_svietimo_istorijos_muziejus.htm
4.	http://www.iseivijosinstitutas.lt/lietuviai-pasulyje
5.	http://www.sac.smm.lt/images/file/e_biblioteka/Ugdymo%20Lietuvai%20svarba.pdf

10. Kvalifikaciniai reikalavimai lektoriams (jeigu nustatyti):

Mokytojai, susipažinę su muziejaus ekspozicija, mokomąją medžiaga.

10. Dalyviai:

Mokytojai, mokiniai, visi besidomintys švietimo klausimais.